

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Т.О. БІЛИК,
к.е.н., КНЕУ,
Н.В. СЕНЬКО,

студентка, Київський національний університет ім. Т. Шевченка

Аналіз та прогноз інвестиційної діяльності в Україні

У статті розглянуто стан інвестиційної діяльності в Україні, досліджено обсяги інвестицій, оцінено динаміку інвестиційних процесів та зроблено прогноз інвестицій на 2012 рік.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність.

В статье рассмотрено состояние инвестиционной деятельности в Украине, исследованы объемы инвестиций, оценена динамика инвестиционных процессов и сделан прогноз инвестиций на 2012 год.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность.

The article examines the state of investment activity in Ukraine, researched investments, evaluated the dynamics of investment processes, investment and the forecast for 2012.

Стабільний стан розвитку економіки країни нерозривно пов'язаний з інвестиційною діяльністю. Від стабільного функціонування вітчизняних підприємств, ефективності їхньої діяльності у значній мірі залежать економічна безпека держави та матеріальний рівень життя багатьох верств населення. Враховуючи обмеження фінансових ресурсів перед Україною, нині стоїть складне завдання – залучення іноземного капіталу, одночасно орієнтуючись на заходи економічного регулювання по досягненню національних цілей. В цих умовах цілями державної інвестиційної політики є: корінна модернізація виробництва та його структурна перебудова; підвищення конкурентоспроможності підприємств промисловості;

прискорений розвиток інноваційних та інформаційних технологій; формування нової технологічної стратегії національного господарства [1].

Досягнення вказаних цілей державної інвестиційної політики вимагає здійснення комплексу заходів щодо створення сприятливого інвестиційного клімату в країні, підтримки інвестиційних ініціатив ринкового сектору економіки, максимально повного розкриття і використання інвестиційного потенціалу, формування законодавчих та інституційних умов господарської діяльності приватних інвесторів, адекватних сучасним вимогам ринку. При ухваленні іноземним інвестором рішення про інвестування в тій або іншій країні інвестиційний клімат є визначальним моментом. Інвестиційний клімат має комплексний характер. Це сукупність політичних, правових, економічних та соціальних умов, що забезпечують та сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та закордонних інвесторів [2].

Постановка проблеми. Передумовами підвищення економічного розвитку регіонів України є активізація інвестиційної діяльності, нарощення експортних можливостей та співпраця з економічними суб'єктами іноземних країн, хоча темпи інвестиційного розвитку не адекватні. Не завжди чинне українське законодавство відносно іноземних інвестицій відповідає вимогам міжнародної практики та глобальній тенденції лібералізації режиму їх залучення. Україна на відміну від більшості країн Центральної і Східної Європи поки що не змогла вирішити завдання створення сприятливого

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

інвестиційного клімату, що передбачає формування стабільних політичних і правових умов захисту прав власності. Останнє має особливо велике значення.

Створення відповідної правової бази залучення іноземних інвестицій в економіку України має здійснюватися шляхом вирішення таких взаємопов'язаних проблем: підготовка та ухвалення відсутніх законодавчих актів, що мають заповнити існуючий вакуум у правовому механізмі залучення іноземних інвестицій в економіку України; внесення доповнень та уточнень до законодавчих актів, прийнятих у попередні роки, з метою подальшого вдосконалення та адаптації до підписаних Україною міжнародних угод; ухвалення підзаконних актів (постанов Кабінету Міністрів України, відомчих інструкцій та ін.), направлених на реалізацію положень законодавства, регулюючого умови входу на ринок і діяльності іноземних інвесторів на території нашої країни [1].

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблемам інвестиційної діяльності присвячено роботи таких науковців, як В.В. Гурочкіна, О.С. Ривак, Г.С. Стефанишин, Б.М. Данилишин, М.Х. Корецький, М.І. Крупка, П. Гайдуцький, О.М. Невелева, В. Жаров, Н. Максимова, О.І. Амоша, С.М. Василенко, В. Василенко, К.Д. Гурова, Гринів Т.Т., С.М. Тесля, В.А. Худавердієва, Л.М. Шик, Л.М. Борщ, Т.В. Майорова, В.Г. Федоренко, А.Ф. Гойко, Н. Денисенко. Ними розглянуті основні аспекти інвестиційної діяльності, і недостатньо уваги приділено їх прогнозуванню.

Мета статті – на основі дослідження стану, динаміки інвестиційної діяльності в Україні визначити перспективи та розробити прогноз.

Виклад основного матеріалу. Важливими складниками капітальних інвестицій є інвестиції в основний капітал. Як інтегральний показник, він найповніше та найбільш достовірно характеризує потенціал зростання економіки на найближчу перспективу. Разом із тим обсяги інвестицій в основний капітал починаючи з 2008 року невпинно знижуються.

Економічна ситуація, яка склалася нині в Україні, є дуже складною. Серед сукупності причин, що утримують перехід України на траєкторію економічного зростання, чи не найголовнішою є низька інвестиційна активність. Абсолютна більшість відтворювальних ресурсів ледве покриває фізичне зно-

шування виробничих основних засобів, практично відсутній приріст основного капіталу. Характерним для України є щорічне падіння обсягів капітальних вкладень. В окремих галузях економіки зношення основних засобів досягло критичного рівня і не компенсується новими капітальними вкладеннями [2]. В цьому зв'язку, використовуючи дані Держстату, оцінимо динаміку капітальних інвестицій в Україні (рис. 1).

Як видно з рис. 1, у 2003 році обсяг інвестицій становив 59 899 млн. грн. і порівняно з попереднім роком приріст становив 28,6%, відповідно у 2004 році – 89314 млн. грн., а приріст – 49,1%, у 2005 році – 111 174 млн. грн., приріст – 24,5%, у 2006 році – 148 972 млн. грн., приріст – 34,0%, у 2007 році – 222 679 млн. грн., приріст – 49,5%, у 2008 році – 272 074 млн. грн. приріст – 22,2%, 2009 рік – 192 878 млн. грн., приріст (–29,1%), у 2010 році – 189 061 млн. грн. (–1,9%). Отже, за 2002–2008 роки спостерігалося поступове зростання обсягу інвестицій зі зниженням лише у 2005 році, однак у 2008–2009 роках відбувся різкий спад, який зумовлений з кризою.

Аналіз інвестицій за їх напрямками свідчить про наступне. Інвестиції у матеріальні активи в 2009 році, що склали 192 878 млн. грн., або 96,9% до загального обсягу капітальних інвестицій. Найбільшу їх частку спрямовано в основний капітал, що до загального обсягу становило 78,7%. Більш детальний аналіз за видами інвестицій свідчить, що в капітальне будівництво було вкладено 80 091 млн. грн. (41,5%); в машини, обладнання та транспортні засоби – 65 340 млн. грн. (33,9%). Інвестиції в землю становили 1547 млн. грн. (0,8%), в існуючі будівлі та споруди – 6652 млн. грн. (3,4%); нові будівлі, споруди, об'єкти незавершеного будівництва – 3115 млн. грн. (1,6%); довготермінові біологічні активи тваринництва – 879 млн. грн. (0,5%); інші необоротні матеріальні активи – 4049 млн. грн. (2,1%); капітальний ремонт – 18 966 млн. грн. (9,8%). Інвестиції в нематеріальні активи становили 5893 млн. грн., або 3,1% [4].

Для порівняння ситуації щодо інвестицій у 2010 році наведемо та оцінимо відповідні дані. Так, у матеріальні активи в цьому році було направлено 182 076 млн. грн. (96,3% до загального обсягу капітальних інвестицій), причому в основний капітал було вкладено 79,7% до загального обсягу

Рисунок 1. Капітальні інвестиції за 2002–2010 роки

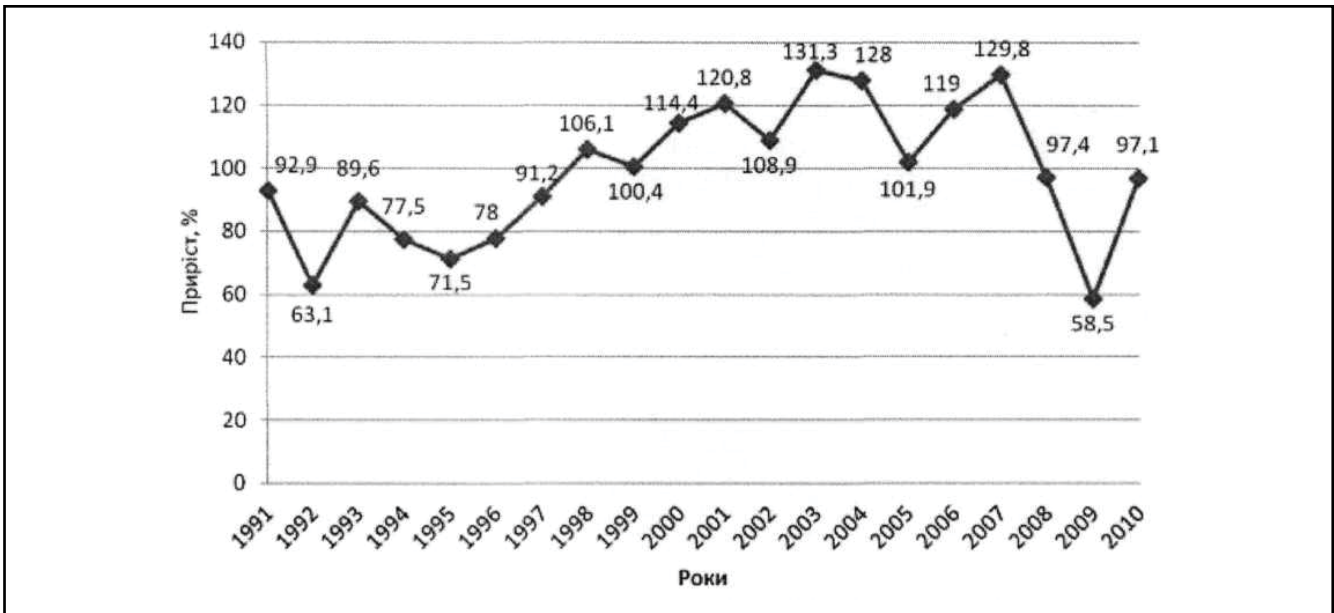

Рисунок 2. Темпи зростання інвестицій в основний капітал (у % до відповідного періоду попереднього року)

капітальних інвестицій, в капітальне будівництво – 44,2%, що майже на 3% більше, ніж у попередньому році, в машини обладнання та транспортні засоби – 32,5%, на будівлі та споруди – 1,5%, на ремонт – 9,6%.

Для кращого розуміння ситуації необхідним є визначення та оцінка темпів зростання інвестицій в основний капітал.

Як видно з рис. 2, для інвестиційного процесу в Україні характерні значні перепади у залученні інвестицій в основний капітал, що зумовлено різними причинами. Так, у 1991–1994 роках така ситуація пов'язана з гіперінфляцією, тоді як для 1994–2007 років характерним було поступове зростання при динамічних спадах. У зв'язку із кризою різким спадом відрізняються показники щодо інвестицій в 2007–2009 роках, зростання ж інвестицій спостерігалось в 2009/2010, що підтверджує вихід із кризи.

Інвестиції, що мають різні напрями, найбільшу частку мають становити в оновлення основного капіталу. Дослідження вкладень в основний капітал упродовж 2006–2010 років характеризувалися таким: абсолютна величина інвестицій в основні засоби становила 125 253,7 млн. грн. у 2006 році, що у відсотках до попереднього року становило 119,0; 188 486,1 млн. грн. у 2007 році відповідно 129,8%; 23 3081,0 млн. грн. у 2008 році, або 97,4%; 151 776,8 млн. грн. у 2009 році, або 58,5%; 150 667 млн. грн. у 2010 році, або 99,2%.

Якщо оцінити спад інвестиційної діяльності у різних сферах, то у 2008 році він характеризувався наступним. У сфері транспорту спад інвестиційної діяльності становив 82,4% до попереднього року; фінансовій діяльності – 88,2%; в організаціях з нерухомістю, здаванням під найм та надання послуг – 94,2%; у промисловості – 94,3%; у державному управлінні – 94,1%; у готелях та ресторанах – 96,5%. У наступному 2009 році спад інвестиційної діяльності відбувся в усіх сферах суспільного виробництва, і найбільшою мірою у будівництві – 37,8%. У 2010 році найбільший спад обсягів

інвестицій в основний капітал відбувся у діяльності пошти та зв'язку – 54% до відповідного періоду попереднього року; в оптовій і роздрібній торгівлі, торгівлі транспортними засобами, послугах з ремонту – 74,8%.

Оцінка капітальних вкладень на початку 2010 року свідчить, що у січні–червні найбільшу частку капіталовкладень (39,9%) було спрямовано у розвиток промислових видів діяльності, обсяги яких порівняно з січнем–червнем 2009 року скоротилися на 11,4%. Це насамперед зумовлено зменшенням (на 11,1%) інвестицій у переробну промисловість, частка яких становила 61,0% від усіх капіталовкладень у промисловість, зменшенням інвестицій у розвиток добувної промисловості на 8,6% та інвестиції у підприємства виробництва та розподілення електроенергії, газу та води.

У переробній промисловості відбулося збільшення темпів інвестування легкої промисловості, що становило 131,5% до січня–червня 2009 року; хімічної та нафтохімічної промисловості – 216,8%. Інвестиційно привабливими залишилися галузі оброблення деревини та виробництво виробів із деревини, крім меблів (збільшилися в 1,5 раза). Інвестиції у виробництво коксу, продуктів нафтопереробки зросли лише на 5,4%. Збільшення обсягу капіталовкладень у підприємства інших галузей промисловості відбулося у понад 3,5 раза.

Поряд із вітчизняними інвестиціями представляє інтерес динаміка прямих іноземних інвестицій за 2003–2010 роки. Вони характеризувалися такими показниками: в 2003 році іноземні інвестиції становили \$6794,4 млн., або приріст їх становив 24,2% порівняно з попереднім роком; у 2004 році – \$9047,0 млн. (33,2%); у 2005 році – \$16 890,0 млн. (86,7%); у 2006 році – \$21 607,3 млн. (27,9%); у 2007 році – \$29 542,7 млн. (36,7%); у 2008 році – \$35 616,4 млн. (20,6%); у 2009 році – \$40 026,8 млн. (12,4%), у січні–вересні 2010 року – \$42511,9 млн. (10,2% до відповідного

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

періоду попереднього року). За 2010 рік приріст прямих інвестицій становив \$2546,7 млн. [7].

Інвестиції в Україну надійшли з 117 країн світу, при цьому на десять з них припадає 84% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій. У десятку найбільших великих країн-інвесторів увійшли Німеччина, Кіпр, Австрія, Великобританія, Сполучені Штати Америки, Нідерланди, Російська Федерація, Віргінські Британські острови, Франція і Швейцарія. На 1 січня 2011 року найбільшими країнами-інвесторами були Кіпр – інвестиції становили \$9579,1 млн., або 22,5% відповідно, Німеччина – \$7005,7 млн. (16,5%), Нідерланди – \$4082,7 млн. (9,6%), Російська Федерація – \$2956,3 млн. (7,0%)

Щодо галузей, які раніше були лідерами інвестиційної привабливості – будівництво та виробництво будівельних матеріалів, а також фінансовий сектор – у 2010 році стали найменш цікавими напрямками капіталовкладень. За даними Держстату, найбільше скоротилися інвестиції в будівництво (55%) та переробну промисловість (41%). Слід підкреслити, що найбільш цікавими для інвесторів у 2010 році були три сектори: фармацевтика, сільське господарство (рослинництво та зерноторгівля) та телекомунікації, зокрема ринок широкосмугових фіксованих швидкісних мереж та мобільний Інтернет [3].

За обсягами прямих іноземних інвестицій серед регіонів України лідерами є Київ, де їхній обсяг становить \$5 млрд. 6 млн. 800 тис., та такі області України: Дніпропетровська – \$1 млрд. 891 млн. 700 тис., Донецька – \$975 млн. 200 тис., Харківська – \$920 млн. 400 тис., Київська – \$813 млн. 800 тис. і Одеська – \$681 млн. 300 тис.

У цілому інвестиційна діяльність України, як і її регіонів та окремих напрямів діяльності, передусім залежить від фінансового стану підприємств. В Україні внаслідок погіршення економічних умов господарювання та звуження ринків збуту протягом 2009–2010 років спостерігалось істотне погіршення фінансового стану підприємств, яке підсилювалось обмеженим доступом до кредитних ресурсів. Негативними факторами, що гальмували розвиток промислових видів діяльності, були невідшкодування в повному обсязі ПДВ підприємствам з Державного бюджету України та посилення вимог до позичальників для отримання кредитних ресурсів, через що підприємства мали недостатню кількість оборотних коштів. Вплинув також на економіку невисокий рівень споживчого попиту [2].

Ключовими напрямками вдосконалення української законодавчої бази щодо залучення іноземних інвестицій, реалізація яких може дати максимальний ефект уже в найближчі роки, можуть бути [2]: докорінний перегляд системи державних гарантії іноземним інвесторам, включаючи надання повноцінних гарантії від зміни умов господарської діяльності впродовж періоду реалізації інвестиційного проекту; розроблення законодавства, що передбачає залучення до інтенсивнішого комерційного обороту та комерційної експлуатації приватними особами об'єктів державної і комунальної власності; адаптація національного законодавства до умов участі в міжна-

родних інвестиційних та торговельних організаціях, розширення практики двох- і багатосторонніх угод про гарантії та взаємний захист інвестицій, приєднання України до всіх міжнародних механізмів вирішення інвестиційних спорів.

Особливе значення має розроблення сучасної законодавчої бази регулювання відносин, пов'язаних із використанням державної власності. В основі такої бази має бути закон «Про інвестиційні угоди держави» з широким рамковим характером. Має сенс істотно скоротити перелік ліцензійних видів господарської діяльності, залишивши в ньому лише ті галузі, які безпосередньо пов'язані із забезпеченням безпеки держави, оскільки вимога про обов'язкове ліцензування є додатковим бар'єром на шляху залучення іноземних інвестицій. Доцільним є ухвалення закону «Про винятки обмежувального характеру з національного режиму для іноземних інвестицій, що здійснюються на території України», в якому має міститися вичерпний перелік винятків із національного режиму на тривалу перспективу. Крім того, в найближчій перспективі стоїть завдання чіткого визначення можливих винятків стимулюючого характеру, при цьому нашій країні доведеться спиратися переважно на фіскальні пільги, ніж на економічні. Збільшення кількості пільг може допускатися тільки при умові, що використання індивідуальних пільг для певних іноземних інвесторів суворо заборонятиметься. Пільги мають призначатися транспарентно, на основі закону, а не індивідуально, урядовими постановами, що може бути визнано проявом лобізму, корупції чи недобросовісної конкуренції (нерівні умови для різних іноземних інвесторів). У законі мають бути чітко прописані строки, обсяги та умови призначення пільг. Крім того, необхідно призначати пільги на чітко визначений строк і не корегувати їх протягом всього цього періоду.

Таким чином, при умові виправлення та доопрацювання вище вказаних недоліків і завдяки створенню стабільних політичних та макроекономічних умов, захисту прав власності наша держава може підвищити свою інвестиційну привабливість на міжнародному інвестиційному ринку [1].

Україна перебуває в післякризовому стані, який охопив усі сфери соціального життя – духовну, політичну, економічну. Відбулося руйнування колишніх цінностей, орієнтацій, а неформованість нових спричиняє дезорієнтацію суспільства, поляризацію на багатих і забезпечених, з одного боку, і бідних – з іншого; відсутність середнього класу, який забезпечує основу ринкових відносин. Безробіття, погіршення стану здоров'я нації, руйнування соціальної сфери провокують деструктивні настрої в суспільстві.

Знизився також інтелектуальний потенціал країни, який визначає роль і місце держави на світовому рівні. За прогнозами ЮНЕСКО, досягти високого ступеня національного добробуту можуть тільки країни, які мають серед працездатного населення 40–60% фахівців із вищою освітою. США планує мати таких фахівців майже 90% з усіх працюючих. На думку експертів, це дасть їм можливість досягти підвищення економічного ефекту виробництва у 4–11 разів. В Україні потрібно

звернути увагу на науковців і фахівців із вищою освітою. У двадцяти розвинених країнах, де працює 95% учених світу, прибуток на душу населення щорічно збільшується на \$200, а в країнах, де науковців небагато, лише на \$10 [7].

Відомо, що інвестиції мають вирішальний вплив на формування темпів економічного зростання добробуту населення країни, що, у свою чергу, безпосередньо пов'язано із забезпеченням оптимального співвідношення між нагромадженням і споживанням, тому потрібно знати орієнтовні обсяги інвестицій в майбутньому. Прогноз обсягу інвестицій здійснюється за допомогою різних математичних методів, одним з яких є регресійний аналіз.

Останній використовується в тому випадку, якщо відношення між змінними можуть бути виражені кількісно у вигляді деякої комбінації цих змінних. Отримана комбінація використовується для передбачення значення, що може приймати цільова (залежна) змінна, яка обчислюється на заданому наборі значень вхідних (незалежних) змінних. У найпростішому випадку для цього використовуються стандартні статистичні методи, такі як лінійна регресія. На жаль, більшість реальних моделей не вкладаються в рамки лінійної регресії, оскільки можуть залежати від комплексу взаємозв'язків множин змінних. Таким чином, необхідні комплексні методи для передбачення майбутніх значень.

На основі щоквартальних інвестицій за 2004–2011 роки представимо на (рис. 3) їх коливання та періодичну залеж-

ність, для того щоб зрозуміти, яку потрібно використовувати модель прогнозування.

Як видно з рис. 3, можна помітити, що графік має сильне сезонне коливання в кожному з років із періодичною річною залежністю: пік інвестування кожного року знаходиться в четвертому кварталі. Можна стверджувати, що обсяг інвестицій залежить від сезону, звідси регресійна модель динаміки є сезонного типу.

Якщо t_1 , t_2 і t_3 – фіктивні змінні, які відповідають за перший, другий і третій квартал, Inv – обсяг інвестицій, t – номер кварталу, то регресійна модель матиме вигляд:

$$Inv = 42713,47825 + 4429,892422 * t - 107,669563 * t^2 - 51087,51985 * t_1 - 44445,62779 * t_2 - 38438,074324 * t_3$$

З рівнем надійності 99% модель адекватна, а $R^2 = 0,84$ – якість оцінки прогнозованих значень. Підставивши дані для обчислення прогнозу в модель, отримуємо такий результат (див. табл.).

Отже, обсяг інвестицій в III кварталі 2011 року буде 42 412 млн. грн., у IV кварталі 2011 року 78 979 млн. грн., в I кварталі 2012 року буде 26 359 млн. грн., у II кварталі 2012 року буде 31 593 млн. грн., в III кварталі 2012 року буде 34 214 млн. грн., в IV кварталі 2012 року буде 70 034 млн. грн. Спостерігається залежність – інвестування збільшується в III і IV кварталах.

Розглянемо динаміку інвестицій по кварталам разом із прогнозованими значеннями:

Рисунок 3. Квартальні інвестиції за 2004–2011 роки

«Прогнозовані значення»

2011, III квартал	42 412
2011, IV квартал	78 979
2012, I квартал	26 359
2012, II квартал	31 593
2012, III квартал	34 214
2012, IV квартал	70 034

Рисунок 4. Динаміка інвестицій по кварталам разом із прогнозованими значеннями

Поквартальна динаміка в кризові роки була досить високою, але в 2011–2012 буде спостерігатися помірне згладжування і поступовий їх приріст.

Висновки

Незважаючи на економічну кризу та політичну нестабільність, в Україні нині функціонує ряд галузей, що мають значний потенціал для залучення іноземних та локальних інвестицій у 2011–2012 роках. Зроблений авторами прогноз свідчить, що обсяги інвестицій поступово зростатимуть. Однак інвестиційна діяльність в Україні здійснюється у складних умовах, пов'язаних із низкою внутрішніх чинників. Враховуючи те, що залучення в інвестиційну сферу приватного національного та іноземного капіталу стримує, окрім суто економічних причин, політична нестабільність, недосконалість відповідного законодавства, податковий тиск на бізнес, вузькість внутрішнього ринку, інфляція, нерозвиненість виробничої та соціальної інфраструктури, недостатнє інформаційне забезпечення та низький рівень захисту інвесторів, відсутність чіткої інвестиційної політики з відповідними механізмами реалізації на державному та місцевому рівнях, нестача стимулів і механізмів для залучення інвестицій, а також сповільнення інвестиційної активності у світ, для України надзвичайно важливим є здійснення радикальних заходів щодо збереження привабливості української економіки для інвесторів, підтримки інвестиційної діяльності, надходження та дієвого захисту інвестицій.

Для формування привабливого інвестиційного клімату України необхідно вирішити низку першочергових завдань; а саме:

- зменшення або звільнення від сплати податку на додану вартість при продажу товарів чи послуг, які відповідають сучасним технологічним вимогам, якості і конкурентоспроможності на період часу повного освоєння інвестиційних коштів;
- удосконалення законодавчої бази в частині державних гарантій використання вкладених інвестицій і посилення очікуваного прибутку;

- створення ефективного механізму державної підтримки та системи законодавчого, нормативного, інформаційного забезпечення процесів взаємовідносин бізнесу з владою;

- удосконалення фінансового механізму країни (зміцнення позицій національної валюти, її конвертованість тощо);
- розроблення відповідної державної концепції та формування системи державного управління інвестиційними процесами.

Причиною зниження інноваційної активності технопарків є блокування владою спеціального режиму їх діяльності, згідно із законом про технопарки, що стало нормою. Необхідно створити умови для ефективного функціонування технопарків – це виконання ст. 3 закону про технопарки, в якій підкреслено, що державне сприяння інноваційній діяльності технологічних парків здійснюється шляхом державної фінансової підтримки та пільгового субсидювання проектів технологічних парків.

Стимулюватиме інвестиційну діяльність використання в повній мірі потенціалу такої перспективної інноваційної інфраструктури, як бізнес-інкубатори. Нині із зареєстрованих 78 бізнес-інкубаторів реально функціонує лише 11. Практично відсутні в регіонах є венчурні фонди, і на початковій стадії знаходиться створення центрів трансферу технологій. Активізація розбудови інноваційної інфраструктури сприятиме затвердженню 14.05.2008 р. Кабінетом Міністрів України Державна цільова економічна програма «Створення в Україні інноваційної інфраструктури» на 2009–2013 роки, метою якої є формування у країні інноваційної інфраструктури, здатної забезпечити ефективне використання вітчизняного науково-технічного потенціалу та підвищення рівня інноваційності і конкурентоспроможності національної економіки.

Вказані заходи сприятимуть покращенню інвестиційного клімату не тільки в частині залучення визначеного обсягу іноземних інвестицій, а й у створенні умов їхнього ефективного застосування.

Література

1. Гурочкіна В.В. Проблеми формування сприятливого інвестиційного клімату // Фінансово-кредитний механізм активізації інве-

стиційного процесу; зб. Тез II Міжнар. наук.-практ. конф. – К.: КНЕУ, 2011. – С. 122.

2. Руда О.П. Інвестиційний клімат України та проблеми його формування [http://www.intkonf.org\ruda-olinvestisiunuy-klimat-ukrainu-ta-problemu-yogo-formuvannya]

3. Літвак Д. Перспективні українські галузі: надія є / Д. Літвак // Стаття надрукована в *innovationsjournal* 2011 [http://www.innovations.com.ua]

4. Ривак О.С. Інвестиційна діяльність в Україні / О.С. Ривак // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – №20.13. – С. 228–241.

5. Стефанишин Г.С. Інвестиційна діяльність в період кризи / Г.С. Стефанишин / Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – №20.9. – С. 245–250.

6. Капітальні інвестиції. Держкомстат України, 1998–2011. – Офіційний сайт Державного комітету статистики України – [http://www.ukrstat.gov.ua].

7. Соціально-економічний розвиток України за 2008 рік – К.: Вид-во Держкомстат України. – 2008. – 31 с.

8. Соціально-економічний розвиток України за 2009 рік – К.: Вид-во Держкомстат України. – 2009. – 31 с.

9. Соціально-економічний розвиток України за 2010 рік – К.: Вид-во Держкомстат України. – 2010. – 29 с.

10. Ткаченко А.М. Інвестиційні аспекти підвищення конкурентоспроможності економіки / А.М. Ткаченко // Економіка пром-сті. – 2010, №2. – С. 107–112.

О.Р. ЖИДЯК,

к.е.н., докторант, Академія фінансового управління Міністерства фінансів України

Фінансово-кредитні та податкові важелі активізації інвестиційних процесів

Розроблені стратегічні напрями активізації інвестиційної діяльності в Україні, позначені передумови формування механізмів державного регулювання інвестицій, а також фінансово-кредитні і податкові важелі активізації інвестиційних процесів, проведено удосконалення організаційно-економічних методів активізації інвестиційної діяльності.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, державне регулювання інвестицій, інвестиційні процеси, інвестиції.

Разработаны стратегические направления активизации инвестиционной деятельности в Украине, обозначены предпосылки формирования механизмов государственного регулирования инвестиций, а также финансово-кредитные и налоговые рычаги активизации инвестиционных процессов, проведено совершенствование организационно-экономических методов активизации инвестиционной деятельности.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, государственное регулирование инвестиций, инвестиционные процессы, инвестиции.

Developed strategic direction investment activity in Ukraine, the designated prerequisites for the formation mechanisms of state regulation of investment and financial leverage and tax credit investment processes carried out to improve the organizational and economic methods of investment activity.

Постановка проблеми. Аналіз економічних інструментів управління інвестиційними процесами є складним і багатогранним завданням, оскільки вимагає аналізу різних аспектів функціонування економічних систем і суб'єктів економічної діяльності. У зв'язку з цим важливим моментом є формування єдиного підходу в систематизації і класифікації економічних відносин і процесів в інвестиційній сфері.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблематика інвестиційної політики присвячені дослідження цілому ряду відомих вітчизняних і іноземних вчених-економістів. Поряд із цим значна кількість питань удосконалення організаційно-економічного механізму та активізації інвестиційної діяльності залишаються невисвітленими і потребують теоретичного, методичного і практичного вирішення. Нинішній механізм регулювання інвестиційної діяльності поки що не в повній мірі відповідає сучасним вимогам і не має необхідної комплексної методологічної основи. Не відпрацьовані концептуальні питання та такі напрями, як регулювання фінансового аспекту інвестиційного процесу відтворення капіталу, формування ресурсів і джерел інвестування, функціонування повноцінного ринку цінних паперів та ін.

Методологічною базою вивчення даної теми є теоретичні розробки російських та вітчизняних вчених-економістів, таких як В.Ф. Беседін, В.Г. Мединський, А.С. Музиченко, Б.М. Щукін, Ю.В. Яковець, І.В. Сергеев, Р.А. Фатхутдінов та ін.

Метою статті є обґрунтування шляхів вдосконалення державного управління інноваційно-інвестиційним процесом за допомогою фінансово-кредитних та податкових важелів.

Виклад основного матеріалу. Особливістю сучасного інвестиційного процесу в Україні є відсутність позитивних зрушень у структурі капітальних вкладень, значна різниця в обсягах зниження їх надходжень в окремі галузі. Сформована динаміка інвестиційної активності обумовила виникнення проблем розвитку економіки і, крім того, різке зменшення інвестицій у соціальний розвиток всього народногосподарського комплексу.

Як відомо, відтворювальна структура капітальних вкладень характеризується збільшенням частини інвестицій на технічне переоснащення і реконструкцію діючих підпри-